

นิทานเวตาล เรื่องที่ ๔

นำเสนอเมื่อ : 19 ก.ย. 2551

นิทานเวตาล เรื่องที่ ๔

เมื่อพระเจ้าวิกรมมาทิตย์
เสด็จถึงยังต้นหอโศกก็ทรงปีนขึ้นไปด้วยความเหน็ดเหนื่อยอีก
แล้วทรงปลดเวตาลลงมาสายตามเดิม
พระเจ้าวิกรมมาทิตย์และพระธรรมราช ราชบุตร
ทรงดำเนินไปได้เพียงครู่เดียวเท่านั้น เจ้าเวตาลก็เริ่มเล่านิทานอีก

ในแผ่นดินของ "พระเจ้าวิรร" นั้น มีพ่อค้าธรรมดาสามัญคนหนึ่ง มีฐานะปานกลาง ชื่อว่า
"หิรัณยทัตต์" และพ่อค้าได้มีบุตรสาวคนหนึ่ง ชื่อ "นางมัทนเสนา" ซึ่งนางมีรูปร่างหน้าตางดงามนัก
ยากที่จะหาใครเสมอเหมือน

ครั้นนางมัทนเสนา มีอายุสมควรที่จะออกเรือนได้แล้ว บิดา
มารดาต่างปรึกษาหารือถึงการแต่งงานของบุตรสาว

ฝ่ายบรรดาชายหนุ่ม และไม่หนุ่มทั้งหลายทุกทั่วสารทิศ ล้วนอยากจะได้นางมาเป็นภรรยา
ต่างก็ไปหาช่างเขียนรูปมาวาดรูปของตน แล้วส่งรูปนั้นไปยังบ้านของหิรัณยทัตต์ เพื่อให้นางมัทนเสนาตรวจดู
แต่พอนางได้ดูแล้วก็ตอบกับบิดาว่า

"ลูกไม่อยากเลือก เพราะไม่ชอบใจใครเลยสักคน ลูกอยากให้พ่อเลือกผู้ชายคนอื่นที่รูปร่าง
มีคุณงามความดี และเป็นผู้มีความคิดจะพอ"

ต่อเมื่อเวลาล่วงไปแล้ววันหนึ่ง ได้มีชายหนุ่มรูปร่างมั่งคั่ง มาจากเมืองคนละเมือง
ตรงมายังบ้านของพ่อค้าหิรัณยทัตต์ เพื่อจะมาสุขอนางมัทนเสนาไปเป็นภรรยา หิรัณยทัตต์กล่าววว่า

"ข้าพเจ้าไม่มีอะไรที่ขัดข้อง แต่ข้าพเจ้าจะต้องการรู้ว่าพวกท่านมีวิชาอะไรติดตัวกันบ้าง
และมีคุณงามความดีอย่างไร จงแสดงให้ปรากฏเถิด"

ชายหนุ่มคนหนึ่ง ตอบว่า

"ข้าพเจ้ามีความรู้ที่แตกฉาน หากมีผู้เสมอเหมือนได้ยาก"

ชายหนุ่มคนที่สอง ตอบว่า

"ข้าพเจ้ามีความรู้ในด้านการยิงธนู สามารถยิงธนูออกไปถูกเป้าหมายได้ โดยมีต้องมองเห็นแค่เพียงได้ยินเสียงเท่านั้น"

ชายหนุ่มคนที่สาม ตอบว่า

"ข้าพเจ้ารู้ภาษาสัตว์เป็นอย่างดี และข้าพเจ้ามีกำลังมากยากที่จะหาคนเสมอได้"

ชายหนุ่มคนที่สี่ ตอบว่า

"ข้าพเจ้ามีวิชาทอผ้าชนิดหนึ่ง ที่สามารถจะแลกทับทิมได้ถึงห้าเม็ด และเมื่อข้าพเจ้าได้ทับทิมมา ข้าพเจ้าก็จะแบ่งทับทิมเม็ดหนึ่งให้กับพวกพราหมณ์ เม็ดที่สองจะถวายเป็นเครื่องสักการบูชาเทวดา เม็ดที่สามข้าพเจ้าจะเก็บไว้ประดับกายตนเอง และเม็ดที่สี่ข้าพเจ้าจะมอบให้แก่ภรรยา ส่วนที่เหลือเม็ดที่ห้า ข้าพเจ้าก็จะขายนำเงินมาจัดจ่ายใช้สอยเลี้ยงผู้คน"

หิรัณยทัตต์ ได้ฟังแล้วก็ยังไม่ตกลงใจ คิดตรึกตรองต่อไปว่า

"ชายที่มีความรู้มากนั้นน่าจะเป็นพราหมณ์ ส่วนชายคนที่มีความสามารถในด้านธนูนั้นต้องเป็นกษัตริย์ และชายที่มีวิชาทอผ้าที่นั่นคงไม่ใช่คนธรรมดา แต่สำหรับชายที่เข้าใจภาษาสัตว์ ต้องเป็นคณูวรรณะเดียวกันกับเราแน่ ฉะนั้นชายหนุ่มผู้ที่เราควรที่จะยกบุตรสาวให้"

หิรัณยทัตต์ ตกลงใจเป็นที่แน่นอนแล้ว ก็จัดการตกลงเรื่องการจัดงานวิวาห์บุตรสาวทันที

ตกเย็นนางมัทนเสนา ออกไปเดินชมดอกไม้อยู่ในสวน เผอิญได้พบชายผู้หนึ่ง ชื่อว่า "โสมทัต" ซึ่งเป็นบุตรของพ่อค้าอีกเมืองหนึ่ง โสมทัตเห็นโฉมงามมัทนเสนาแล้วก็ตกตะลึง หลงในความงามของนาง

แต่หิรัณยทัตต์ ผู้เป็นบิดาได้ตกลงกับชายหนุ่มที่เข้าใจภาษาสัตว์ว่าจะยกนางให้เป็นภรรยาแล้ว โสมทัตเหมือนถูกไฟกำลังเผาไหม้บอกกับนางมัทนเสนาวา จะขอลาตาย นางมัทนเสนา จึงตอบว่า

"ต่อแต่ไปยังคงเหลือเวลาอีกห้าวัน ก็จะถึงวันแต่งงานของข้าพเจ้า ถ้าท่านไม่คิดฆ่าตัวตาย ข้าพเจ้าให้สัญญาว่า ในวันงานนั้นข้าพเจ้าจะไปหาท่าน แล้วจึงจะกลับไปอยู่กับสามี"

แล้วโสมทัตก็ลากลับบ้านของตนไปด้วยใจอาวรณ์

ครั้นถึงวันแต่งงาน
เจ้าบ่าวไปถึงบ้านเจ้าสาวก็ได้กระทำการวิวาห์ไปตามประเพณี
มีทั้งอาหารชั้นดี และงานรื่นเริงใหญ่โต

ต่อเมื่อเสร็จพิธีแต่งงานแล้ว สามีก็ได้พานางมัทนเสนาผู้เป็นภรรยาไปสูบ้านของตน ในระหว่างทางนางมัทนเสนาจึงเล่าเรื่องที่ไดให้สัญญาไว้แก่โสมทัต ให้สามีฟังตามความจริงทุกประการ

เจ้าบ่าว ได้ฟังภรรยาพูดเช่นนั้นก็นิ่งอึ้งไปชั่วครู่ แล้วจึงตอบว่า

"หากเจ้าคิดอยากจะไปหาเขาก็จงไปเสียก่อนเถิด"

ฝ่ายนางมัทนเสนา เมื่อได้รับอนุญาตจากสามีแล้วนางก็รีบลุกขึ้นรีบเดินไปยังบ้านโสมทัต ทั้งๆที่ยังแต่งกายเต็มยศด้วยชุดแต่งงานนั่นเอง

ในขณะที่เดินไปตามถนนนั้น นางมัทนเสนาได้พบโจรคนหนึ่ง

เดินตรงเข้ามาหาหมายต้องการทรัพย์สินเงินทอง โจรจึงเข้าไปถามนางว่า

"ระหว่างทางที่แม่นางเดินมานี้ ใครเป็นผู้ให้ความคุ้มครองปลอดภัยวี"

นางมัทนเสนา ได้เล่าให้โจรฟังตามความจริงเช่นกัน แล้วให้สัญญาแก่นายโจรว่า

"ท่านนายโจร อย่าเพิ่งเอาเพชรพลอยและเครื่องประดับของเราไปตอนนี้เลย เราขอ

สัญญากับพระแม่คงคาว่า
เมื่อเรากลับมาเราจะให้ของเหล่านี้ทั้งหมดแก่ท่าน"

โจรได้ฟังก็นึกในใจว่า

"การที่จะเอาเครื่องประดับของนางเสียในทันทีนั้น ก็คงจะหาประโยชน์อันใดไม่ได้
ในเมื่อนางจะให้ด้วยความเต็มใจ เราก็คงรอ"

ดังนั้นโจรจึงให้นางมัทนเสนาไปยังบ้านโสมทัด โดยมีได้ทำอันตรายแต่อย่างใด
นางมัทนเสนาก็รีบเดินต่อไปจนถึงบ้านของโสมทัด

ฝ่ายโสมทัดเห็นนางมัทนเสนามาหาตนจริงๆ ก็ตกใจ มีอาการสั่นกลัว นางมัทนเสนาจึงกล่าวว่า

"เมื่อวันก่อนท่านพบข้าพเจ้าในสวน ท่านเคยคิดจะฆ่าตัวตาย ข้าพเจ้าจึงขอไว้
และให้สัญญาว่าจะมาหาท่านก่อนที่จะอยู่กับสามี ท่านจำคำของท่านไม่ได้หรือ"

โสมทัดจึงถามนางว่า "นางได้บอกเรื่องนี้ให้กับสามีของนางทราบหรือเปล่า"

นางมัทนเสนาตอบว่า "ข้าพเจ้าเล่าให้สามีฟังตลอด
สามีของข้าพเจ้าเป็นคนมีเหตุผล จึงยอมให้มาตามสัญญา" โสมทัดได้ยินดังนั้น ก็ตริตรองด้วยใจอันเหี้ยมหยั่งว่า

"นางจงกลับบ้านไปหาสามีเถิด นางเป็นผู้รักษาสัญญาและช่วยชีวิตข้า
แต่นางได้เข้าเป็นภรรยาของชายอื่น ข้าใคร่รู้ว่าข้าไม่มีสิทธิ์ที่จะผูกพันอยู่กับนางได้"

ฝ่ายนางมัทนเสนา เมื่อฟังโสมทัดพูดเช่นนั้น
ก็รีบลงจากเรือนกลับไปหาสามี ครั้นเมื่อพบนายโจรก็เล่าให้ฟังทั้งหมด
และยอมถอดเครื่องประดับอันมีค่าให้กับโจรตามสัญญา โจรจึงพูดว่า

"ข้าไม่ขอรับของเหล่านี้ของแม่นางหรอก แม่นางเป็นคนดี รักษาคำสัตย์ ขอให้มีความจำเริญอยู่
เถิด" แล้วโจรก็ปล่อยนางกลับบ้านไป

ครั้นกลับไปถึงบ้าน นางก็เล่าให้สามีฟังทุกอย่าง แต่สามีนั้นได้สิ้นรักนางเสียแล้ว
และพูดกับนางมัทนเสนาว่า

"พระราชาก็ดี ผู้เป็นภรรยาก็ดี แม่ผมหรือเล็บของคนก็ดี เมื่ออยู่ผิดที่แล้วก็ไม่น่าดูเลย หนึ่ง
คนชั่วร้ายยังงามได้ด้วยความรู้ และหญิงงามนั้นงามเพราะความบริสุทธิ์ทั้งกายใจ"

เวตาลเล่ามาถึงตรงนี้ ก็เปลี่ยนเสียงกลับทูลถามพระเจ้าวิกรมมาทิตย์ในขณะที่ทรงฟังเพลินอยู่ว่า

"ฝ่าพระบาทพะยะคะ ชายทั้งสามคนนั้น ได้แก่ ผู้เป็นสามี โสมทัด และโจร
คนไหนมีคุณธรรมมากที่สุด พะยะคะ"

พระธรรมราชาชบุตร ทรงเกรงว่าพระบิดาจะทรงตรัสตอบกับเวตาลอีก
ก็รีบนุ้ยใบหน้าตาห้ามมิให้รับสั่ง แต่พระเจ้าวิกรมมาทิตย์ก็ทรงปลั่งปากอีกตามเคย ตรัสตอบไปว่า

"โจรนะสิ มีคุณธรรมดีกว่าคนอื่น อันการปล้นจี้้นเป็นวิสัยของโจร
ที่ไซ้ทำมาหากิน แต่การที่โจรพิจารณาเห็นความซื่อสัตย์ของนาง แล้วปล่อยตัวนางไป
ก็หมายถึงโจรยังพอจะรูผิดรู้ถูกอยู่บาง" เวตาลหัวเราะแล้วกลล่าวว่า

"ฮะ ฮะ ฮะ เอี้กๆๆ นิทานเรื่องนี้จบเพียงแค่นี้แหละ พะยะคะ"

แล้วเวตาลก็ลอยออกจากยามไป หัวเราะก้องฟ้าหายไปในความมืด

พระเจ้าวิกรมมัททิตย์ กับ

พระธรรมชัชวราชบุตรยืนตะลึงจ้องพระเนตรกันอยู่สักครู่พระเจ้าวิกรมมัททิตย์ รับสั่งตรัสกับพระราชาบุตรว่า

"ธรรมชัชว คราวหน้าถ้าอายุตัวนั้นมันตั้งปัญหาถามพ่อละก็ พ่ออนุญาตให้ลูกทำอะไรพ่อก็ได้
ให้พ่อรู้ตัวก่อนที่จะตอบคำถามของมัน ถ้าไม่เช่นนั้นเราทั้งสองคนคงไม่อาจทำการนี้สำเร็จแน่"

พระเจ้าคะเสด็จพ่อ"

พระธรรมชัชวราชบุตร ทรงรับคำพระราชบิดา แต่ก็ทรงนึกตำหนิพระราชบิดาอยู่ในพระทัยบ้าง.